

kerstiti in postanejo verni kristjani, sinagogo ali shodnico svojo pa predelajo v kristjansko cerkev, in jo posveče Spasitelju ali Zveličarju Nebeškemu. — Pervi posestniki tega svetega razpela so bili nek Gamaliel, svetovavec ali starašina judovski, sveti Pavel, sveti Jakob in še drugi. Dan današnji pa se menda ne vé, kam je prešlo to čudodelno razpelo.

XV.

Naslednji dan, 3. aprila, so bili valovi manjši in morje pokojniše. Zato se podajo tovarši v Bejrut, jaz pa ostanem na parobrodu, ter ogledujem od deleč sloveči Liban ali Libanon, ki sem ga tolikokrat povzdigovali in čislali slišal, in ki sedaj v vsem svojem veličanstvu stoji pred menoj. — Liban pa ni kak posamesen hrib, ampak je odrastek gore tavrške, velika in visoka gora, ki se tudi sama v razne odrastke deli. Pa le zahodni odrastek, ki nekdanjo Fenicijo na izhodni strani obdaja in od ostale Sirije deli, se imenuje Liban; daljemu odrastku pa, ki se bolj proti jugo-izhodu vleče, pravijo Antilibanon. — Liban se vleče od severja proti jugu do blizu nekdanjega slovečega Tira, kjer se malo po malem znižuje in v planjavi zgubi. Liban je, kakor pravim, odrastek gore tavrške in se vleče deleč od severja, pa še le 16 milj nad mestom Tripoli dobí ime Liban; kako ga pa dalje proti severju imenujejo, mi ni znano. — Med obema odrastikoma, Libanom in Antilibanom, se razprostira velika lepa in rodovitna dolina ali ravnina, ki so jo nekdanj votlo Sirijo (Coelesyria) imenovali.

Liban je visoka, pa ne sterma gora, ker se hrib za hribom le malo po malem kviško vzdiguje, tako, da se dá gora v čvetero različnih opasij razdeliti. Tla prvega opasja rodé in dajajo obilo žita in mnogoverstnega sadja. Drugo opasje je kamnito in polno golega skalovja, in se dá le sémtertjé obdelovati. Tretje opasje pa je raj libanski. Tù je v milem podnebju, dasiravno je hrib že jako visok, vse polno mnogoverstnega drevja, lepih vertov, dobro obdelanih njiv in hladnih studencov, ki se v potoke stekajo in zemljo namakajo. Četerto opasje pa obsega visoke verhe krasne libanske gore — najvišji meri 9600 čevljev — ki so pa pri vsi svoji visokosti vendar še dobro obraščeni, pa tudi polni ledú in snega. V prvem in tretjem opasji se pride luje posebno veliko lepe svile in žlahnega olja in vina, ki mu Lahi „vino d'oro del monte Libano“ — zlato libansko vino — pravijo.

Ni se tedaj čuditi, da gora libanska že od nekdanj toliko slovi, da jo sveto pismo tolikokrat v misel jemlje, in da preroki prilike svoje po nji posnemajo. Kako bi ne bili preroki in pesniki ljudstva božjega, ki so ta krasni hrib pred očmi imeli, Boga za ta umotvor njegov hvalili in povzdigovali, vidši na vsakem griču tisuč in tisuč visokih, ko sveče ravnih palmovih dreves, ki se čez pomarančne in oljkne gaje in lepe vinograde vzdigujejo! Že Mojzes (L. V. C. III. 24, 25.) moli: „Gospod Bog, jel si kazati služabniku svojemu veličanstvo svoje in mogočno roko svojo, „zakaj ni ga družega Boga ne v nebesih, ne na zemlji, „ki bi bil v stanu delati dela tvoje, ali se meriti z mogočnostjo tvojo. Daj mi tedaj, da grém in vidim deželo dobro „in plodno unikraj Jordana, izverstno goro Libanon.“ — 71. psalm pravi o Kristusu in njegovem kraljestvu na zemlji: „Terdnost njegova bo na zemlji v visočinah hribov, „in sad njegov bo povzdignjen še verh Libana.“ — V visoki pesmi (cap. IV. & V.) pravi ženini nevesti svoji: „Duh obleke tvoje je kakor duh Libanov in vert tvoj „kakor studenec živih vod, ki naglo iz Libana tečejo.“ — O krasnosti in kinču neveste Kristusove pa prerokuje Izaija (cap. 35, 2.): „Cvetela bo kakor limbarji; cvetela „bo in veselo stala v vsi radosti in v veselji; zakaj dana „ji je krasnost Libanova, kinč Karmelov in Saronov; „vidili bodo veličanstvo Gospodovo, kinč Boga našega.“

V starodavnih časih pa je slovel Liban tudi zastran svojih krasnih cedrov, katerih les je, tako reči, nestrohljiv. Pridni Feničijani so si tesali iz njih brodove ali barke, in mnogo mnogo jih je porabil tudi Salomon, ko je Bogu tempelj, sebi pa kraljevo poslopje zidal in stavil. Trideset tisuč delavcov je imel deloma na Libanu v gojzdu, da so les sekali in tesali, deloma pa drugot, da so napravljeni les v Jeruzalem spravljali. — Pozneje so imeli tudi kralji egiptovski Ptolomejeve rodbine marsikakošen terd boj s kralji sirijskimi, da bi Liban in sirijske gojzde v roke dobili, ker v Egiptu ni lesa za brodovje. — Dasiravno pa se je cedrov gojzd na Libanu malo po malem posekal in zaterl, se nahaja vendar še dan današnji na gori libanski, toda le v enem samem kraji, še nekoliko cedrovega drevja. Kakih sedem ur od mesta Tripoli stoji še okolj 400 cedrovih dreves, med katerimi jih je dvanajst do petnajst sila starih. Nekteri celó terdijo, da so še iz Salomonovih časov; al to je težko verjeti, zakaj ko bi to bilo, bi bile te drevesa že blizu 2900 let stare; to pa utegne vendar preveč biti. — Največi ceder, ki se še vidi, je visok do 300 čevljev, njegove spodnje veje so dolge po 50 čevljev in še čez; deblo njegovo pa meri na okrog ali na obsežek do 40 čevljev. To je pač debelost, da je kaj. Zato primerja David (psalm 36. 35—36.) veliko, pa le dozdevno blaženost in srečo hudobnih libanskim cedrom rekoč: „Vidil sem hudobneža visoko povzdignjenega kakor cedre na Libanu. In šel sem memo, in ni ga več bilo, in iskal sem ga, in ni bilo najti kraja, kjer je bival.“

(Dalje sledi.)

Pisma o Slovencih in Slovenkah.

IV.

Kaj delaš? me prašáš in mi očituješ, da tako dolgo Ti ne pišem. Čuj, preljubi moj! Tvoje poslednje pismo mi je prece serce pobilo, da nisem si ga dolgo mogel okrevati. Že sem menil vse upanje na prihodnost slovenskega duha po Dravi v črno morje poslati, ko me hipoma iz tožnega mojega sveta zdrami stari oče Vodnik. Z Veršaca se mi je pokazala njegova éterična podoba. Kakor silen velikan je stal v beli haljini, okoli glave solnčni svetli blesk, v desnici pa deržeč žezlo duševenega kraljestva; v levici je imel sreberno liro. Žezlo položivši na visoki Triglav zapoje mило pesem, da viri slovenskih gor in valovi bistre Save so postajati začeli in poslušati pesem prvega pesnika slovenskega. In glasila se je ta pesem:

Zdravo! bratje po Slovenskem,
Po Dolenskem in Gorenškem,
Po prijaznih štirskih gričih,
Po pečnatem Korotanu,
Zdravo! bratje kraj Adrije!
Moj duh še med Vami žije.
Naprej! naprej! sini dragi,
Le slavite v novi zmagi
Ljubo svojo domovino.
Kar duh stvarja, to edino
Ma obstanek na vse veke!

In éterična podoba zgine spred oči in harmoniška pesem se odmeva po vseh štirih straneh drage Slovenije, in nisem bil sam, kateri je gledal podobo in slišal pesem, temoč bilo jih je več — zvestih bratov in sodelavcov na rodovitnem polju slovenstva.

In pritekel je dan stoletnice, in tudi duh Ljubljancanov in Ljubljank se je zavedel, da je pokolenja slovenskega, in praznovali so god dušne moči z nadušnostjo, da nam v daljini je serce poskakovalo kakor radostno nedolžno dete pred nježno materjo, ktera ljubemu detetu hitro ne podeli milega dara.

In sedaj, ko zvesti sinovi iz vseh krajev sveta pošiljajo po svojih močeh velikodušne prineske za spominek

slavnega pevca, bi jaz ne smel verjeti na boljšo prihodnost Slovincov?

Verujem, kakor v vsemogočnega Boga, v moralno moč Slovincov, v krepost slovenskega duha in

Kar duh stvarja, to edino
'Ma obstanek na vse veke!

Zato ne opešajmo! Novo leto nam je prineslo dosti veselja.

Obveljalo je naše ime med izobraženimi narodi, in to ni mala reč. Slovstvo naše lepo razcveta, kamorkoli se ozremo. „Glasnik“ razglašča po slovenskem svetu marljivo delavnost mlajših pisateljev slovenskih. Kako drugače je vse bilo pred 20 leti! Koroška je imela dva, Krajnska tri, Štirska dva moža, kateri so marali za slovenščino. Kdo bi bil takrat sanjal, da za 20 let se bode že poskušalo skoro v vseh betvah vednost pisati? In kako sadaj pridne čbelice nosijo cvet v koške iz vsakoverstnih cvetlic!

Kar nismo še doživeli, vidimo — v tem hipu. Ko še v „Novicah“ se natiskujejo prekrasni potopisni članki našega častitljivega rojaka in v pisateljstvu pravega junaka kraj sinje Adrije, g. prošta Verne-ta, že prinaša nemšk časnik lepoglasen prevod.*) In sosedu naši tisučletni majajo z glavmi, in se čudijo rekši: Ali je mogoče tako imenitne in zanimive članke pisati v slovenskem jeziku, kateremu smo se še pred malo leti posmehovali ko zapuščenemu siromaku in nagemu bratu v kolu vitežkih, krasno oblečenih evropejskih sobratov?

Da! globoke rane so tadaj vsekovali ti posmehi domoljubnemu sercu, — al te rane se celijo sedaj, in slovenskega pisatelja navdaja nova moč, ker vidi, da začenja mu tudi že sadajnost biti pravična. Pa tudi več ne išče. Kakor ni donášalo slovensko pisateljstvo rajnemu Vodniku bogatih zakladov, tako tudi jih ne nosi dandanašnjim pisateljem, — al ker od slovenske Modrice to velja, kar velik nemšk pesnik poje od nemške:

„Kein Augustisch Alter blühte,
Keines Medizäers Güte
Lächelte der deutschen Kunst,
Sie ward nicht gepflegt vom Ruhme —
Rühmend darf's der Deutsche sagen:
Selbst erschuf er sich den Werth“

mu to poplačuje vse trude in težave.

Vendar sklenivši to pisemce Ti povém, da ne smeš misliti, da bodo zmiraj zvonile moje pisma tako prijazno. Nisem same čiste poetiske nature, temuč svet me je zgloidal in vpregel v terdi jarm suhe proze, zato bodem v drugih pismih poleg hvale tudi postavljaj svaritev in ostro grajal, kar kvarja duh národní in kar ne osvetluje lica slovenskega pred mogočno carinjo — izobraženostjo.

Božja pomoč brate!

Ves Tvoj

Vitomar.

0 vučjem pastiru.

Narodne pripovedke iz okolice Varaždinske.

Prinesek za slovensko mitologijo.

Nabral M. Kračmanov.

(Dalje.)

4. Bili su dva brati pak je jeden bil vučji pastir. Jeden pak je bil jako bogat i imel je puno svinj, a brat mu je hodil 'saku noč svinje klat tak, da mu je 'saku noč po jedno dvoje zaklal. Onda je on mislil: gdo je to da mi svinje kole? Pak je išel pazit gdo bu išel klat svinje. On čeka čeka; dojde njegov brat da bu svinje klal. Spazi vuka da je nutri; a to je mu bil brat kajti se je na vuka stvoril 'da je bil vučji pastir. A on vudri vudri po njem kajti ni znal da mu je brat, i zatukel ga je. Gda pak ga je zatukel valje (=koj, prec) je on onda vučji pastir postal na

mesto njega. Onda se je navek okol hiže držal i hodil, i bili su ga pri hiži kajti nisu znali da je to on. A jednu večer došel je pod obloke i poslušal kaj se divaniju vu hiži. A oni su se baš od njega divanili, neg nisu znali itak da je to on, i divanili su se ovak. Jeden veli: to ni, moji ljudi, pravi vuk, to je vučji pastir. A drugi veli: on bu tak dugo vuk dokle god ne bu posvečenoga mesa jel. A on je 'se to čul i odisel je, a za četiri dane bil je vuzem, a on je išel čekat gda budu žene nosile meso iz cirkve, da si bu zel i pojel. On ide po prtine (=prtina je gaz po snegu narejenu-) a jena žena nosi iz cirkve baš iz njegove hiže. On dojde k nji a ona se ga prestrašila gda ga je zagledala pak je hitila košaru z mesom pa beži beži domom. A on tam najel se je mesa i človek je postal. Onda je zel košaru i išel je domom; gda je domom došel veselili su se, pili i dobro debelo jeli. I ja sem tam bil, iz pisanoga peharčeka vince pil da sem pijan bil.

5. Bili su jenkrat dva brati. Jeden je bil stolar a drugi je bil zidar. Stolar se je oženil na domovini, a brat mu zidar odisel je vu Tursku pa je tam jednu coprnicu zel si za ženu. Ov stolar imel je puno dece a zidar niš. Onda išel je jenkrat ov zidar k svojem bratu stolaru pa mu je rekel da mu naj dá jedno dete. Ov stolar mu veli: zemi si 'se, ja je tak komaj i komaj hranim. A ja nečem 'se, neg samo jednoga i to Jožeka. I odpelal ga vu Tursku pak ga je tam dal školati. Za dugo časa vumrla je ova coprnica. Gda je ova vumrla onda su ovi dva njene knjige pregledovali pak su našli da, či bi gdo se pustil v drugi svet, doli je jedna kapela, a vu oni kapeli su tri lampaši, jeden črni i dva žuti; ovim žutim mora mira dati, samo ovoga črnoga mora zeti; ali on mu se ne bu dal vloviti, neg ga mora te čas tirati dok ga vlovi; gda ga vlovi onda ga naj z jednim belim ropcom obriše, pak onda dojdeju k njemu sedem vrage, pak ga budu pitali kaj zapoveda, i kaj jim reče, mu včiniju. Dobro. Ov zidar pusti ovoga Jožeka čez jednu luknju dol vu drugi svet. Ov Jožek, gda je dol išel i vre ovu kapelicu spazil, dojde na jenkrat ta coprnica ovoga zidara žena, pa mu veli: kam ideš, Jožek? Ov, kak ji 'se pove kam idi i zakaj ide, ona njemu veli: na, to hodi ti rajši z menum. Jožek išel je taki ž njum, i došli su k jednomu gradu, gde su bila 'sa vrata i ormari otprti. Gda su gor vu prvu hižu došli. tam je bil jeden ormar. A ova baba dala mu je još predi neg su gor došli, jeden bat. Gda su do ormara došli reče baba: vudri po ormaru. Kak je on vudril, na jenkrat skoči jedna princeza vun pak mu veli: fala ti, moj dragi, kaj si me oslobodil, ja sem zacoprana bila. Onda su išli 'si tri vu drugu hižu, i tam je bil jen ormar i po onem je vudril, a iz onoga je druga vun skočila, pak i ona mu je tak rekla kak i prva. Onda su išli 'si četiri vu tretju hižu, i tam je po jednom ormaru vudril a tam je naj mlajša vun skočila pak mu je ono isto rekla kaj i ove druge dve. Onda su išli 'si pet vu jednu veliku palaču, tam je bil jedni lepi stol. Ova baba veli pak Jožeku da naj vudri po stolu. On vudri i kak je vudril na jenkrat bil je stol pun sakojačke jestvine. Ovi su se četiri seli okolo stola a baba pak je išla vratom pa je navek mrmrala: kaj meni nikaj ne bute dali? Onda su ove princeze rekle da naj ovu babu vudri, da je ona 'semu tomu kriva, kaj su one zacoprane bile. I Jožek taki se je stal pak je babu vudril. Kak ju je vudril taki je vkamenila se. — Posle gda je jenkrat išel vu lov došel je do one kapele. Onda se je zmislil da zakaj je došel na ov doljni svet. A tomu je već bilo tri leta kaj je dol došel. Na to odisel je vu kapelu, pak je tam našel te tri lampaše, dva žute a jednoga črnoga. Hitro je štel črnoga vloviti ali mu se je ne dal. Gda ga je dugo po kapeli tiral itak ga je vlovil. Kak ga je vlovil išel je hitro k oni grabi gde ga je zidar dol pustil. Ali kak je tam došel nega ničesa bilo niti čebra niti jame, 'se je bilo drugač. Onda počel je toga lampaša z belim ropcom brisati i na jenkrat

*) Gradčki časnik „Aufmerksame.“